

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 71/ Fylke: Rogaland
 Tilleggsspørsmål nr. Herad: Torvastad
 Emne: Erflebrdig ungdom Bygdelag: Karmsund
 Oppskr. av: Margreta Haaland-Stauge Gard: Haaland
 (adresse): G.nr. 13 Br.nr. 2
 A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Bestiposten etter mor mi,
 B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):
 Elvira Haaland f. 29/10-73; Torvastad.

SVAR

- 1-2. Nei, det hadde ingenting å seia kor ein fann
 gifta si.
 3-4. Ein tokte det var best, og det var
 likt for soner og døtter.
 5. Fødsli vilde alltid ha eit ord med
 i laget - det vilde og prøvde dei på so
 seint som i min ungdom-, og dei
 prøvde og å avgera giftomålet, men
 som oftest fekk dei unge viljeu sine
 likevel. Elles var det vanleg at gutta gjeste
 fødsli og.
 6. Plaus hadde dei og la dei og, men
 det hjelpte ikkje alltid.
 7. Har ikkje høgt gjete det, anna for
 moro.
 8. Ukjent her.
 9. Store gardar.
 10. Ein meinte det var uheldig at syken-
 born gifta seg med einannan, men skjø-
 skape lenger ut hadde ingenting å seia.
 Likevel har det vore mykje iingifting
 her i lagga, ofte fleire generasjonar etter ein
 annan.
 11. Nei, det var likt.

14656
14656

12. Ja, det hende

13-14. Ja.

15. Har ikke hørt om det.

16. Og har hørt gjeta, at ei godgjenta
eingang vilde ha ein fisker, men foreldra
hennar lotte det var for ringt gifte. So
fekk guttan sjua, dei at han var svært
fleinik til å jloggja, og så fekk han
gjenta likevel.

17. Tenner og fiskers etod friere.

18. Har ikke hørt gjete det.

19. Ja, og det hende at gjenta med "kok"
var meir i vinden.

20. Ten viss kveld - jolaftean eller budje
joleday, skulde ein gå til gonges rinst
huset, og så skulde ein få sjå den
ein skulde gifte seg med.

Telles første gongen ein sov ein formann
stad, skulde ein telja rütine. Då skulde
ein dragma om den ein skulde få.

21-22. Nei

23. Ja. Det var berre på kyrkje-
lekker eller etbrat det var vorte mykje
at gjentue og guttane skulde talast ned
eller fylgjast.

24. Og var sein ungdom kom guttane
i kveldinga

25. Nattdauper.

26. Nattefuing var til ei viss gjenta.

27. Forskjellig.

28. Dei måtte vera vakarne og konfirmerst.
Dei som hadde suia evnes laut gjerne gå for
presten i fleire år fyrr dei endelig "slapp
fram".

29. Det kjende vera gutar frå same grunda
eller frå nabo grunda eller enda lengre frå.
30. Det skulde helst vera leirde.
31. Harde ingenting å seggja.
32. Aa, ja.
33. Dei gjikk helst saman.
34. Nei.
35. Det var beire laurdag og søndagstendar.
36. Det var ikkje vanleg å gå i jærskucke,
heller ikkje til ein gard der det låg litt.
37. Det var vanleg at 4-5 gutar-ungdomar
slo lag og td gjikk til grannegarden dersom
det var mange gjeuter der, eller lengre om det
der var ein større gjeuteflokk.
38. Ellesom eg skynes, beuka dei på, og var
dei velkomne vort dei innsteptelidene.
39. Nei.
40. Ja.
41. Det var me forskjellig, var gutane av
gøst folk - god aet - var dei velkomne.
42. ~~Var~~ gutane gøst likt, vort dei som sagt
bedre inn med ein gong.

14656
14656

43. Gjultue fekk jefromyntu elbr arma súkkulý,
aldri brúnein. Hæu ðú hadde ^{gjime} brúnein som
ðú leyðde einannu elbr andre karfalk.

44. Flögukalle (rymskalle) og spekefleck var
nokso vanly, seintu sjokoladu og brúnein.

45. Nei, ekki he.

46. Forskjellig, helst elbr kar vel ðú varst mat-
tekue, og karleis ðú líka rey, vögge til om
morgun.

47. Já, þessum hæu var trúlova þó i godu.

48. Hæu kom helst áleine, og vunta ðú gjime
til ðú andre var gjime þessum æt ekki
vost forlunge á vunta.

49. Gjólusegt.

50. Til hæu fekk, já elbr, nei. Síme fylgdest
i áreins.

51. Elbrsom ðú hadde ráð til. Gjunta fekk
gjime ein ~~venkapsring~~ elbr, ei uál elbr klokka.
Gjuntæu fekk gjime breyta sokkeband elbr
ein annan smæting.

52. Þú kúnde vera brúne til gjunta,
gramnegtas elbr forsmáðe fúarar.
Þá skant sei þú með salt - og var ðú fúarar
som kom i leit, var ðú vanlyg at ðú doog
leitar langt upp þú land, tok nógla út,
leitt stein under, tok árau leitt elbr sókkti
leitar ned.

53. ¹¹¹ Liket har ikkje vore brukt her.

54-55. Saltskifting, båtsteling o.l. var ikkje likt kotteje av gjeuta eller foreldr.

56. Ikkje alltid.

57. Ne har ikkje settar her.

58. Ja

59-60. Luger bænd noko.

61. Gjertene skilte helst uelta.

62. Dei prøvde so godt dei kunnde.

63. Det var vanleg at gjertene gav gubene jærskegg - men det var helst på vegne eller ein annan stad seinare om kvelden.

64. Nei.

65-66. Nei.

67. Det var vanleg med gjestebod i julehelgi-
dei had då samant ^{mer} skylofolk og vevor, jærke
og jivne gjeldvare. Likeviss ved bearnedipe.
Ved graspedet var det mer folk, 100-150 stk
var almindelig. Då had dei alle grammane,
og mykje mer av skylofolket. Her var ein
eiens sejskunkorn til auvidne.

68. Nei

69-73. Her ikkje vore brukt her det var
veit

74. Ikke det var krigs, men ho har højet
gjete at dei t.d. etter sluttet sluttet med
dans på lønn.

75. Nei

76. Det var vanlig at ungdommen reiste til byen
alle "feriedager". (Vosfrømmess - jonsok osv)

77. Gutane bad gjentune på kafe.

78. Ja, det kunde.

79. Ikke noen navn.

80. Enn og annen gang, men det var ikke
vanlig

81. De kom av seg sjøl.

82. Kilt mat, som gjentune sjøl betalte.
Her ikke højet gjete at det højet om til lønn.

83. Ikke so mange.

84. Lørdag eller søndagskveld.

85. Song - gjete gøter eller anna ^{religiøse kraft t.d.}
Sjette stader dans. ^{musikkspel}

86. 87. Ikke gjete - Full ~~prekte~~.

88 - St. Jans kom dei saman og hadde høit, dei
andre musikkdaggene reiste dei til byen. (Sluttsinn)

89. Her er ikke ville litt her.

90. Det var gjeldan gjentune vor med ut for å fiske.

91. Ballsleng om vaskuldaue, ut å gå på brannvakt e.l.

92. Ki, dei passa seg sjalo.

93. Dei gjekk i stovne til einnannan.

94. ~~Kais er av my dato~~ Byggjene vor for små til samkomst, slagjond hor me ikkje. Det er først i dei siste 30 år at dei av og til hor samlest på byggjene eller helst ut sjöhús til dans.

95. Av og til.

96. På etryjlsamlingum.

97. Ki, ettersom det hoide, dei gjekk helst i dei stovne der det var flest ungdomar.

98. Det var helst ein einleg fuis som kom i fjøset.

99. Dei gissa gætr - seldi lereft e.l og song. Skillingssess

101 se 100
102 "
103 "

100-103. Dansumero eller vor på megrosser eller ut sjöhús. Gutane sytte for sjulemannar, stjerne tider fekk han litt, andre tider ingenting. halsell vor der ikkje.

104. Vit ikkje - Helst nokostimide likt.

105. Ungdomen vor saman både i fjelkebakken og på isen, men gjentune hadde svøst

sjeldan skisst. Dei k ynde ofte k n t r, men
k ppk ynde ikkje. Ut ur k n t r var det
vanleg at ungdommen k ynde til Aakr lles
Stj ldakyrkja og det var h gmesse der.

106. Dei var med etter eige ynskje.

107-108. Der var ingen skilnad.

108 se 107
110 se 109
109-110. Det var religi se g mmer, og det
var vanleg at dei rekta seg etter forbodet.

111-127. Ukj nt h r.

128. Fa

129. Au